

BARBARA NANNING IN GEMEENTEMUSEUM DEN HAAG

Ter gelegenheid van haar 40-jarig jubileum als kunstenaar is in Gemeentemuseum Den Haag (Kunstmuseum Den Haag) tot en met 1 december 2019 de tentoonstelling *Barbara Nanning* te zien. Veel nieuw en speciaal voor de tentoonstelling gerealiseerd werk: technisch volmaakt en logisch van vorm. Alsof de stukken er altijd al zijn geweest en ook altijd zullen zijn. Maar de objecten van Barbara Nanning zijn natuurlijk niet uit het niets ontstaan. Ze zijn het resultaat van een lang denk- en vervaardigingsproces.

De tentoonstelling en het daarbij verschenen boek presenteren dan ook niet alleen Nannings nieuwe werk, maar gaan ook in op de ontstaansgeschiedenis, op het complexe en eneroverende maakproces en op haar eerdere werk in glas en keramiek. Zo worden de terugkerende thema's in haar oeuvre duidelijk: de verstilde (of beter: gestolde) beweging, de referenties aan de karakteristieken van het materiaal en de hoogstaande technische uitvoering. In het Gemeentemuseum is werk te zien uit de keramische series *Terra*, *Galaxy* en *Transmutation*, delen uit de glasseries *Eeuwige Lente* en *Gekleurde Schaduwen*, uitgevoerd in het magische Alexandrit- en Uraniumglas. Daarnaast heeft ze voor de tentoonstelling gewerkt aan een serie nieuwe objecten in glas die zijn uitgevoerd in Tsjechië.

KERAMIEK

Oorspronkelijk opgeleid als keramisch vormgever aan de Gerrit Rietveld Academie in Amsterdam (1974-1979) en in die richting ook succesvol, neemt glas vanaf 1995 een belangrijke plaats in het werk van Barbara Nanning (Den Haag, 1957) in. De keramische serie *Transmutation* (2005-2006) vertelt het verhaal van het lichaam dat uit organen (de kern van het lichaam) bestaat. In plaats van de fluweelachtige huid van eerdere series als *Galaxy* (1989-1991) en *Terra* (1991-1996) laat Nanning in deze objecten zien wat er onder een huid kan zitten. Door de zandhuid weg te laten, worden de complexe vormen die als organen in elkaar overgaan, zichtbaar. Als vervolg op de zandgekleurde coating van

Barbara Nanning, *Sirene*, 1999; steengoed, gedraaid, handgevormd, zand, pigment, lak; 100 x 97 x 45 cm. Collectie New Taipei City Yingge Ceramics Museum, Taipei, JP. Foto Ron Zijlstra

haar vroegere keramische werken maakte ze in 2008 van klei en ingekleurd zand een kneedbare massa die na droging hard en sterk is. Wat omstreeks 1996 begon als een paar losse objecten geïnspireerd op bloemknoppen en zaaddozen, ontwikkelde zich gaandeweg tot een aparte groep. Vanuit compact samengestelde knoppen ontstonden weelderige bloemen met bladeren die lijken te wuiven in de wind. De bloemen transformeerden tot onderwaterwezens die meedeinen op de stroming van het water. *Botanica* (1996-2007) is de naam van deze serie objecten in monochrome kleuren.

GLAS

In 1995 werd Barbara Nanning door Royal Leerdam Kristal in Leerdam uitgenodigd om unica te maken. Na zeven vruchtbare jaren samenwerking met de glasfabriek en door het werken op verschillende locaties, waaronder vooral Ajeto in Tsjechië, kreeg glas steeds meer de overhand. De laatste acht jaar werkt ze zelfs uitsluitend met

Barbara Nanning, *Zonder titel*, 2019; geblazen glas, canes, tackfusing, fusing, slumping, handgevormd, geslepen; h. 17 x 26 x 23 cm. Foto Tom Haartsen

glas en ontstonden er meerdere series thematische werken. "Ik werk altijd vanuit de cirkel, een oervorm. In het centrum van de cirkel is een rustpunt. Vanuit het rustpunt komt de beweging. En dat is wat ik doe: de essentie van beweging en groei vastleggen in mijn werk."

In haar werk verenigt Barbara Nanning klassiek gebonden ambacht met innovatief materiaalgebruik tot een geheel eigen vormtaal. Deze komt vaak voort uit het maakproces zoals het draaien van klei op de schijf en het blazen van glas. Vormen die daaruit ontstaan, verwerkt ze in een later stadium door ze te versnijden en te assembleren. Ze verbindt traditie met vernieuwing, Hollandse soberheid met oosterse rijkdom, vrijheid met structuur en ratio met gevoel. De natuur – zowel organisch als anorganisch – en vooral de bewegingen van het water, de wind en de wolkenluchten daarin, is een constante inspiratiebron. Kristallen, kwallen, bloemen en micro-organismen bestudeert ze vanuit een welhaast 19^e-eeuwse fascinatie voor vorm, structuur en geometrie. Hoewel de objecten van Barbara Nanning heel organisch ogen en een logische vorm hebben, komen ze rationeel tot stand. Ieder onderdeel is zorgvuldig afgewogen, waar nodig moet het inzagen, plooiën of polijsten nauwkeurig gebeuren, de optiekwerking moet volledig benut worden.

MONOGRAFIE

Gelijktijdig bij de tentoonstelling verscheen de kunstenaarsmonografie *Barbara Nanning - Eeuwige Beweging. Keramiek, installaties en glaskunst*, uitgevoerd in een

Nederlandse en een Engelse editie. Het boek gaat in op de ontstaansgeschiedenis van het werk, het complexe en energerende maakproces, het eerdere werk in keramiek, installaties en recent glas. Zo worden de terugkerende thema's in haar oeuvre duidelijk: de eeuwigdurende verstilde beweging, de referenties aan de natuur, het uitdrukking geven aan de karakteristieken van het materiaal en de hoogstaande technische uitvoering.

Rademakers Gallery in Amsterdam laat gelijktijdig nieuw werk van Barbara Nanning zien in een solotentoonstelling waarin ook het nieuwe boek wordt gepresenteerd. Daarnaast biedt de galerie een speciale genummerde editie (oplage 100) aan van het boek.

• **Barbara Nanning. Gemeentemuseum Den Haag (Kunstmuseum Den Haag), Stadhouderslaan 41, NL-2517 HV Den Haag, +31 (0)70-3381111; info@gemeentemuseum.nl | Open: di t/m zo 10.00-17.00 uur. Tot en met 1 december 2019. www.gemeentemuseum.nl**

• **Barbara Nanning - Eeuwige beweging. Rademakers Gallery, KNSM-Laan 291, NL-1019 LE Amsterdam, +31 (0)20-6225496 | +31 (0)6-42302293; info@rademakersgallery.com | Open: do t/m zo 12.00-17.00 uur. Van 7 september t/m 14 november 2019. www.rademakersgallery.com**

TENTOONSTELLING ESKAF IN STEENWIJK EN HUIZEN

Op 22 april 1919 werd de Eerste Steenwijker Kunstaardewerk Fabriek (ESKAF) opgericht. Dat is dit jaar 100 jaar geleden en daarom voor Stadmuseum Steenwijk en het Huizer Museum aanleiding een dubbel-tentoonstelling te organiseren die gewijd is aan de vele producten die door de ESKAF in Steenwijk en Huizen vervaardigd zijn. Behalve de eigen collectie zijn er voorwerpen van diverse ESKAF-verzamelaars en uit verschillende musea te zien. De oprichting was destijds een particulier initiatief met het doel een bijdrage te leveren aan de vermindering van de werkloosheid die gedurende de Eerste Wereldoorlog in de streek was ontstaan. Men koos voor de aardewerkfabricage

W.H.van Norden, Vaas model 87, decor met roofvogel; ca. 1920; aardewerk; h. 25,5 cm. Te zien in Stadmuseum Steenwijk

omdat bekend was dat vooral in het westen van ons land dergelijke fabriekjes met succes handbeschilderd aardewerk produceerden.

De ESKAF-fabriek werd gebouwd naar een ontwerp van de Amsterdamse architect Guillaume la Croix (1877-1923) met een hoog paraboolvormig dak, kenmerkend voor de Amsterdamse School. Het was de bedoeling om mooie, artistieke voorwerpen te maken voor een betaalbare prijs. Daarvoor werd een aantal ontwerpers aangetrokken als Willem Bogtman (1882-1955), Johannes Hendricus de Groot (1883-1951), Hildo Krop (1884-1970), Willem Hendrik van Norden (1883-1978), Cornelis van der Sluis (1881-1944) en Piet van Stam (1891-1970). Zij ontwierpen de producten die in de fabriek werden gestookt, beschilderd en geglaazuurd. Voor Steenwijk was Van Norden de belangrijkste ontwerper. Alle voorwerpen werden aan de onderzijde voorzien van het ankerstempel of een scarabeestempel, altijd omgeven door de woorden ESKAF-STEENWIJK, een modelnummer en dikwijls de initialen van de schilder.

Aankankelijk werd geproduceerd voor de verkoop in diverse winkels, in latere jaren werd er vooral op bestelling gemaakt. Door de crisis waarin ons land verkeerde, kreeg de fabriek het steeds moeilijker en op 18 februari 1927 werd besloten tot liquidatie over te gaan. Na de opheffing bemiddelde ontwerper Piet van Stam bij de overname van de inboedel. Samen met Harry Hamming (1889-1953) en met wat financiële steun van enkele sympathisanten kochten zij de gipsmodellen, gietmallen en

glazuurrecepten om de fabricage in Huizen weer op te starten.

In Huizen produceerde men met een groot deel van de Steenwijker modellen in een oude bokkingroerij gewoon weer verder. Eveneens onder de naam ESKAF, zij het dat er nu Huizen onder de voorwerpen werd gezet. Om toch wat kennis mee te nemen en om het bedrijf te kunnen opstarten, verhuisden enkele Steenwijkse werknemers mee naar Huizen. Maar ook hier kon men het niet bolwerken. Na een gunstige start zakte de productie toch weer in en uiteindelijk besloot men in 1934 de fabriek op te heffen. Opnieuw komt er echter een doorstart, nu onder de naam Aardewerkfabriek Haho en Potterie De Driehoek.

• **ESKAF Steenwijk 1919-1927. Stadmuseum Steenwijk, Markt 64, NL-8331 HK Steenwijk, +31 (0)521-511704; stadsmuseumsteenwijk@home.nl | Open: di t/m za 13.30-16.30 uur. Tot en met 26 oktober 2019. www.stadmuseumsteenwijk.nl**

• **Van Bot naar Pot - ESKAF Huizen 1927-1934. Huizer Museum, Achterbaan 82, NL-1271 TZ Huizen, +31 (0)35-5250223; receptie@huizermuseum.nl | Open: di t/m za 11.00-17.00 uur, vanaf 1 okt 13.30-17.00 uur. Tot en met 2 november 2019. www.huizermuseum.nl**

• **100 jaar ESKAF. Hildo Krop Museum. Gasthuislaan 2, NL-8331 MX Steenwijk, +31 (0)6-10709326; hildokropmuseum@gmail.com | Open: di t/m do, za, zo 11.00-16.00 uur. Permanent. www.hildokrop.nl**

Willem Evers (schilder), Reclamebord, ca. 1927/28; modelnr. 8, aardewerk, Ø 33 cm. Collectie F.J. Hamming. Foto Eef de Hilster. Te zien in het Huizer Museum. ESKAF Huizen heeft enkele jaren onder de naam O.L.A. geproduceerd. O.L.A. of OLA staat voor Coöperatieve Orde voor Levenden Arbeid waarbij ESKAF enkele jaren was aangesloten. Het bord moet dus als reclameobject gezien worden